

de startnota's MBO AEEA en MBO zonnepanelen

Startnota 3de MBO afgedankte elektrische en elektronische apparaten en startnota MBO afgedankte fotonvoltaïsche zonnepanelen

Datum van goedkeuring	26 september 2013
Volgnummer	2013 046
Coördinator + e-mailadres	Ir. Dirk Uyttendaele, dirk.uyttendaele@minaraad.be
	n.n.,n.n.

Inhoud

Krachtlijnen	3
Procesbeschrijving.....	5
Dossierbeschrijving	6
Aanbevelingen	12
1 Algemene opmerkingen.....	12
2 Specifieke opmerkingen	13
Referentielijst	17

Krachtlijnen

De Minaraad adviseert over de startnota's voor AEEA en voor afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen samen omdat PV-zonnepanelen via RL 2012/19/EU ingedeeld zijn bij AEEA, omdat deze richtlijn via een aanpassing van VLAREMA geïmplementeerd wordt in Vlaanderen en omdat afgedankte fotovoltaïsche cellen ook gevat zullen worden door de MBO AEEA. De Raad is het eens met de integratie van afgedankte fotovoltaïsche cellen in de MBO AEEA.

De startnota voor de MBO AEEA is niet altijd even toegankelijk. Zo wijst de Raad erop dat de focus gelegd wordt op de wijzigingen tegenover de eerdere MBO's voor AEEA. Dat vereist kennis van de hele voorgeschiedenis. Een ander punt van onduidelijkheid is het herhaaldelijke verwijzen naar de wijziging van VLAREMA die nog in ontwerpfase is. Deze informatie is nog te weinig bekend en bovendien is de wijziging nog geen beslist beleid. De Raad dringt er op aan dat er snel duidelijkheid komt over de doelstellingen die in het kader van de wijziging van VLAREMA zullen vastgelegd worden. Zoniet zou de indruk kunnen ontstaan dat de beleidsvorming beïnvloed zou kunnen worden door de onderhandelingen in het kader van de MBO.

Een multi-actorovereenkomst biedt effectief opportuniteiten. De Raad vraagt dat alle actoren van wie verwacht wordt dat ze de MBO zullen onderschrijven en zich daardoor concreet zouden verbinden voor hun leden in de MBO, betrokken worden bij de onderhandeling.

De aard van de materialenstromen, afgedankte PV-zonnepanelen in het bijzonder, vraagt de mogelijkheid om in te spelen op een snel evoluerende omgeving. Daarvoor is een korte looptijd van de MBO wenselijk. Een korte looptijd vereist echter snel nieuwe intensieve onderhandelingen. Indien voor een looptijd van acht jaar gekozen wordt, stelt de Minaraad voor om in de MBO voldoende flexibiliteit in te bouwen. Concreet stelt hij voor om in te schrijven dat de ondertekende partijen accepteren dat de gehele of gedeeltelijke wijziging van de MBO in gang wordt gezet indien één of meerdere partijen daarvoor een motivatie op basis van grondige verandering van de omstandigheden kunnen voorleggen.

Inzake de financiële aspecten vraagt de Raad de financiële onderbouwing van het inzamel- en verwerkingsstelsel door één of meerdere beheersorganisaties strikt te bewaken. Hij vraagt ook voorzichtigheid bij de aanmerking van huishoudelijke en professionele EEA, in het bijzonder PV-zonnecellen, en herinnert aan zijn vraag om rekening te houden met een aantal aandachtspunten en principes. Ten slotte vraagt hij financiële transparantie over de reserves, ondermeer via de verplichte rapportage.

Om het sluiten van de productkringloop te stimuleren vraagt de Raad onderzoek met het oog op verbetering van het hergebruik en levensduurverlenging van EEA. Hij suggereert om voor stimulering van hergebruik, sluiten van kringlopen, duurzaam *design*, ... middelen in te zetten die beschikbaar zullen komen via de aangekondigde afbouw van reserves. Om-trent de niet-kwantitatieve doelstellingen vraagt de Raad dat er bij het vastleggen van de voorschriften aandacht zou zijn van de evalueerbaarheid voor inzet en resultaat.

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	21 augustus 2013
Naam adviesvrager + functie	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur
Rechtsgrond van de adviesvraag	DABM, art. 6.2.1. §2, 1°
Adviestermijn	30 dagen na ontvangst van de adviesvraag
Samenwerking	NVT
Overlegcommissie	Werkcommissie Milieuhygiëne
Vergaderingen: soort + datum	18 september 2013

De Mineraad ontving de adviesvraag op 27 augustus 2013. Het dossier bestond uit:

- Startnota 3de MBO afgedankte elektrische en elektronische apparaten (verder in het advies "MBO AEEA" genoemd)
- Startnota afgedankte fotonvoltaïsche zonnepanelen

De adviestertermijn is decretaal vastgelegd in het DABM, art. 6.2.1. §2, 2° en bedraagt 30 dagen. Dit houdt in dat de Raad in zijn geplande zitting van 26 september 2013 precies binnen de gestelde termijn kan adviseren.

Dossierbeschrijving

- [1] De 1ste MBO AEEA liep van 10 juni 2001 tot 9 juni 2006. Een collectief systeem werd operationeel onder het beheer van de vzw Recupel. De 2de MBO werd van kracht op 19 juni 2009 en loopt ten einde op 18 juni 2014.

In de loop van de jaren is de *scope* van het collectieve systeem uitgebreid. Deels was dit het gevolg van EU Richtlijn 2002/96/EG¹ die sinds 13 augustus 2005 ook een aanvaardingsplicht vastlegde op professionele apparaten. Sinds januari 2007 biedt Recupel een oplossing voor deze professionele AEEA.

- [2] Het Europese wetgevende kader wordt bepaald door de herziene AEEA-Richtlijn 2012/19/EU². De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 14 februari 2014 aan de richtlijn te voldoen (art. 24). Richtlijn 2002/96/EG wordt met ingang van 15 februari 2014 ingetrokken. De belangrijkste nieuwe elementen in de richtlijn zijn:

- de inzameldoelstelling voor AEEA bedraagt 45% tegen 2016 en 65% tegen 2019 (t.o.v. de op de markt gebrachte EEA);
- de rapporteringverplichting voor de distributie en alle inzamelaars en verwerkers (ook diegene zonder contract met een EEA-producent);
- hergebruiskriteria worden vastgelegd om de grens tussen tweedehands product en afval duidelijk vast te leggen;
- onder bepaalde voorwaarden moeten eindverkopers zeer kleine AEEA gratis aanvaarden zonder aankoopverplichting;
- de fotovoltaïsche zonnepanelen werden opgenomen als EEA, daar waar ze onder RL 2002/96/EG expliciet uitgesloten waren;
- in 2019 moet er een berekeningsmethode zijn om de AEEA die beschikbaar is om in te zamelen, vast te stellen.

- [3] Het Vlaamse wetgevende kader wordt bepaald door:
- Het Materialendecreet en het VLAREMA inzake aanvaardingsplicht en aangaande bepalingen voor opslag en verwerking van AEEA;
 - Het Milieuvergunningendecreet en de uitvoeringsbesluiten VLAREM I en II inzake de vergunningsplicht voor verwerkers en de voorwaarden waaraan ze moeten voldoen.

¹ Richtlijn 2002/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 januari 2003 betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA)

² Richtlijn 2012/19/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA), Publicatieblad van de Europese Unie van 24.7.2012, L 197/38-71

Het VLAREMA (art. 3.1.1.) wijst de afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen aan als afvalstoffen waarvoor een vorm van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid geldt. Voor afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen wordt de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid ingevuld door middel van een aanvaardingsplicht (art. 3.4.9.1). De afgedankte PV-panelen (APVZ) moeten ingezameld worden en verwerkt met toepassing van de beste beschikbare technieken voor nuttige toepassing (art. 3.4.9.2). De aanvaardingsplicht is van toepassing vanaf 1 januari 2013.

- [4] Voor de implementatie van de herziene Richtlijn 2012/19/EU in Vlaamse regelgeving is een wijzigingsbesluit van VLAREM I en II en VLAREMA³ in voorbereiding.

Het VLAREMA zal de inzamel- en verwerkingsdoelstellingen afstemmen op de Europese richtlijn. Op gebied van de inzameling liggen de doelstellingen in lijn met de resultaten van Recupel in de laatste jaren (zie voetnoot 4):

- tot 2016: 11 kg per inwoner per jaar (in afwijking van de Richtlijn die 4 kg/inw oplegt);
- vanaf 1 januari 2016: een inzamelpercentage van 45% berekend op basis van het totale gewicht van de AEEA die in de loop van een gegeven jaar is ingezameld tegenover de jaarlijkse gemiddelde gewichtshoeveelheid EEA die de voorgaande drie jaren in de handel is gebracht;
- vanaf 1 januari 2019: een inzamelpercentage van 65%, op dezelfde wijze berekend als hiervoor (of 85% van de hoeveelheid beschikbare AEEA in gewicht).

Het uitgangspunt bij de bepaling van de verwerkingsdoelstellingen in het VLAREMA is dat steeds de meest ambitieuze doelstellingen zullen geselecteerd worden uit de huidige Vlaamse doelstellingen of de toekomstige Europese doelstellingen. Indien Recupel momenteel al significant beter scoort dan deze doelstellingen, zal een hoger cijfer vastgelegd worden.

- [5] In het Vlaams Materialenprogramma de hefboom "*(Kritische) Metalen in een continue kringloop*" werden acties (nrs. 36-40) opgenomen om grondstoffen ter beschikking te hebben voor de metaal- en de *high-techsector*. Dat gebeurt door metalen maximaal in te zamelen en in gesloten kringlopen te brengen. Door slimme ontwerpen wordt de recupereerbaarheid van metalen uit producten bevorderd. Via goeddoordachte logistieke systemen worden AEEA in de eindelevensfase daadwerkelijk ingezameld voor hergebruik en hoogwaardige recyclage. De illegale inzameling en export van metaalhoudend afval wordt ingedijkt.

³ Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

De MBO AEEA creëert een kader om de acties opgenomen in het Vlaams materialenprogramma maximaal te ondersteunen. Om deze doelstellingen waar te maken kunnen initiatieven ontwikkeld of ondersteund worden. Zo is het de intentie om in het kader van de MBO aan Recupel een studie op te leggen om na te gaan op welke wijze de recuperatie van de kritische metalen kan geoptimaliseerd worden en hoe de organisatie daar kan toe bijdragen. De resultaten van de studie zullen gebruikt worden om de wetgeving zonnodig aan te passen.

- [6] In het huidige systeem zijn de eindverkoper, tussenhandelaar en producent / invoerder door de aanvaardingsplicht verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van de AEEA. Zij moeten tevens aan de gewestelijke overheid rapporteren over de hoeveelheid op de markt gebrachte EEA, de hoeveelheid ingezamelde en verwerkte AEEA. Ook voor de batterijen die aanwezig zijn in de EEA geldt de aanvaardingsplicht.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen huishoudelijke en professionele EEA. Deze laatste zijn toestellen die alleen binnen een professionele context worden gebruikt. Dat onderscheid is van belang voor de financiering en de operationele werking. Voor huishoudelijke EEA geldt een *all-in* bijdrage en is de inzameling gebaseerd op de gratis afgifte door de consument op inzamelpunten. Voor professionele apparaten wordt alleen een administratieve bijdrage betaald bij het op de markt brengen. De ontdeener kiest een operator en de prijs wordt in onderling overleg bepaald. De operator rapporteert aan Recupel.

- [7] Mits het akkoord van de betrokken producenten wil OVAM de bestaande *scope* uitbreiden met:
- zaklampen: de integratie van de huidige, aparte MBO, met Bebat als beheersorganisme, met de nieuwe MBO AEEA kan een administratieve vereenvoudiging inhouden.
 - Afdankte fotovoltaïsche zonnepanelen: de principes van de startnota zonnepanelen blijven gelden als uitgangspunt (zie ook [10]).
- [8] De uitgangspunten voor de nieuwe MBO zijn:
- Het reeds performante inzamel- en verwerkingsstelsel voor AEEA⁴ verder zetten en waar mogelijk optimaliseren.
 - Tot 2016 meer ambitieuze inzamel- en verwerkingsdoelstellingen hanteleren dan voorzien in de Europese richtlijn (zie [3]).

⁴ Volgens het jaarverslag van het WEEE Forum van 2011 wordt door het Belgische WEEE Forum lid (Recupel) 10 kg AEEA per inwoner ingezameld, dat is één van de hoogste in Europa (na enkele Scandinavische landen en Zwitserland) en is hoger dan in 2010. Bron: WEEE Forum, Annual report, <http://www.weee-forum.org>, p.7-9/20.

Volgens de Startnota AEEA bedroeg het inzamelpercentage 42% voor huishoudelijke AEEA en 7% voor professionele AEEA. In Vlaanderen werd 12,04 kg/inwoner ingezameld.

- Een rapporteringssysteem over alle ingezamelde en verwerkte AEEA instellen dat ook geldt voor actoren die buiten de aanvaardingsplicht AEEA inzamelen.

[9] De basis voor Vlaamse doelstellingen is in de Europese richtlijn vastgelegd. Die doelstellingen worden geïmplementeerd in het VLAREMA (zie o.a. [3] voor de milieudoelstellingen). De doelstellingen van de MBO kunnen daarvan afwijken omdat de beheerder van het collectief systeem (i.c. Recupel) niet noodzakelijk de gehele controle heeft over de inzameling. Ook individuele afvalpreventie- en afvalbeheerplannen voor AEEA, systemen voor professionele AEEA, afzonderlijke inzameling van AEEA met positieve marktwaarde, ... kunnen een deel van de inzameling opnemen.

Voor 14 augustus 2015 gaat de Europese commissie (RL 2012/19/EU, art. 7, 6) na of er bijkomende doelstellingen voor inzameling nodig zijn. Indien nieuwe doelstellingen verder gaan dan wat in de MBO werd afgesproken, moeten deze in de wetgeving worden opgenomen. Voor afgedankte PV-panelen wordt tot dusver geen specifieke inzameldoelstelling vastgelegd, zij vallen onder de doelstellingen van AEEA categorie 4, die als minimumgrens beschouwd worden. Maar volgens het hiervoor vermelde artikel in de richtlijn, zal de Europese Commissie de wenselijkheid van een specifieke doelstelling onderzoeken. Zij zal ook voor 14 augustus 2016 de berekeningswijze voor de hoeveelheid beschikbare AEEA vastleggen.

Andere doelstellingen en klemtonen van de MBO zijn:

- het sensibiliseren van consumenten 1) om in hun aankoopgedrag milieuaspecten mee in overweging te nemen en 2) over milieuvriendelijk gebruik van toestellen. De studieopdracht voor de beheersorganisatie om de verschillende technologieën voor PV-zonnepanelen in kaart te brengen vanuit een levenscyclusperspectief heeft daarmee te maken (startnota APVZ).
- een periodiek overleg tussen de actoren van de MBO om een producent meer zicht te bieden op de praktische problemen voor hergebruik en voor het algemene verwerkingsproces;
- voor APVZ moet het beheersorganisme een onafhankelijke studie laten uitvoeren naar de verschillende verwerkingstechnieken voor de nuttige toepassing van APVZ, met het oog op een verwerking conform de beste beschikbare techniek.
- verzekeren dat er kosteloos informatie van de producenten moet doorstromen naar de verwerkers en de hergebruiksector;
- een extra engagement van de producenten om toestellen die geschikt zijn voor hergebruik maximaal ter beschikking te stellen van de hergebruiksector. Voor APVZ moet de wenselijkheid van een selectie op herbruikbaarheid tijdens de MBO-onderhandelingen bekeken worden;

- garanderen dat Recupel en de hergebruiksector de hergebruikscriteria toepast;
- kennisverspreiding via het onderwijs over o.a. duurzaam *design*.

[10] Als gevolg van de wijziging van het wettelijke kader in vergelijking met de 1ste en 2de MBO en omdat een multi-actorovereenkomst opportuniteiten biedt, is het de bedoeling om de onderhandelde MBO AEEA ook voor onder-tekening voor te leggen aan andere actoren. In de startnota MBO APVZ worden naast de actoren ook waarnemers aangeduid die de MBO echter niet mee ondertekenen.

In de startnota AEEA wordt het voorstel geformuleerd om de 3de MBO af te sluiten voor de duur van acht jaar, dat was ook het voorstel in de startnota APVZ.

De financiële aspecten worden niet gewijzigd in vergelijking met de 2de MBO. Aangaande sancties beroept de startnota AEEA zich op de sanctie-mogelijkheden van het DABM:

- Op Titel XVI. Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen bij het niet halen van de milieudoelstellingen die in het VLAREMA zijn vastge-legd;
- Op art. 6.3.1., 2^olid aangaande de andere voorschriften (zie [9]).

[11] De Startnota afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen werd reeds aan de Minaraad voor advies voorgelegd op 27 juli 2012. Een advies werd uitge-bracht op 27 september 2012 (Minaraad, 2012|66⁵).

Toen de startnota afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen aan de Mina-raad werd voorgelegd was de AEEA-Richtlijn 2012/19/EU net gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 24 juli 2012. De richtlijn trad in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad. De uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en de aan-vaardingsplicht waren nog niet van toepassing voor de afgedankte PV-zonnepanelen (zie [3]).

Sedert dat advies is de juridische context voor milieubeleidsovereenkom-sten op Vlaams niveau gewijzigd. Het "*Decreet van 16 november 2012 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepa-lingen inzake milieubeleid met een titel VI «Milieubeleidsovereenkomsten»*" werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 14 december 2012. Dit decreet trad in werking op 1 januari 2013.

⁵ Minaraad, Briefadvies over startnota MBO afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen, 27 september 2012, 2012|66

De uitvoeringsbesluiten daarbij, onder andere inzake nadere regels over het opstellen van de startnota (DABM, art. 6.2.1. §1), zijn nog niet gepubliceerd.

Aanbevelingen

1 Algemene opmerkingen

- [12] De Minaraad besliste om over beide startnota's samen te adviseren aangezien:
- fotovoltaïsche zonnepanelen in Richtlijn 2012/19/EU opgenomen zijn als EEA,
 - het de intentie is om (onder meer) dit aspect van de Richtlijn te implementeren via de aangekondigde wijziging van het VLAREMA,
 - OVAM deze afvalstroom wenst te integreren in de nieuwe MBO voor AEEA en daarbij de oude startnota MBO zonnepanelen als uitgangspunt zal hanteren,
 - De Minaraad reeds geadviseerd heeft over de startnota MBO afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen (zie [10]).

De Raad stemt in met de integratie van afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen in de MBO AEEA. De Raad had dit zelf gesuggereerd in zijn advies over de startnota van de MBO APVZ (zie voetnoot 5).

- [13] Informatie is niet altijd even toegankelijk. De startnota voldoet aan de vormvereisten van de nieuwe regelgeving voor de opmaak van een MBO, maar is moeilijk te beoordelen voor partijen die niet de hele voorgeschiedenis van nabij hebben meegemaakt. Dit heeft wellicht te maken met het feit dat deze MBO reeds de derde is over dit onderwerp, en de focus gelegd wordt op wijzigingen ten opzichte van de bestaande MBO. De invulling van de verschillende onderdelen is niet altijd met voldoende detail uitgewerkt. Bij de beschrijving van de doelstellingen, bijvoorbeeld, wordt enkel informatie over de gewijzigde doelstellingen aangeboden. Voor partijen die de startnota moeten beoordelen zonder gedetailleerde kennis over de bestaande doelstellingen voor inzameling en verwerking is het daardoor bijna onmogelijk om middels deze startnota een gegrond advies te formuleren. Een ander voorbeeld is de zeer summiere vermelding dat zaklampen onder de *scope* van de MBO AEEA gebracht worden zonder in te gaan op de consequenties van die ingreep (zie ook [17]).

Doorheen de startnota MBO AEEA wordt ook geregeld verwezen naar de Vlaamse regelgeving, meestal het VLAREMA. In veel gevallen gaan die verwijzingen over de geplande, nog in ontwerpfase verkerende, bijstelling van het VLAREMA (zie ook [14]). Kennis over de inhoud en zeker de concrete invulling van die bijstelling is niet wijd verspreid. Ook de Minaraad is hierover in het kader van de voorliggende adviesvraag niet geïnformeerd. Bijgevolg bemoeilijkt dit element eveneens een oordeel over de startnota door niet-geïnformeerde partijen.

- [14] Duidelijkheid gewenst over de afstemming tussen de implementatie Europese richtlijn en de MBO. Gewoonlijk wordt een MBO onderhandeld binnen een wettelijk kader dat onder meer de milieudoelstellingen vastlegt. De MBO is een instrument om die doelstellingen te helpen bereiken maar *kan de geldende wetgeving niet vervangen, noch in minder strenge zin ervan afwijken* (DABM art. 6.1.2). Bij de situering van de 'Vlaamse context' in de startnota MBO AEEA wordt gesteld dat de onderhandelingen voor deze MBO grotendeels parallel zullen verlopen met de implementatie van de hernieuwde AEEA-richtlijn in VLAREMA. Dit leidt mogelijk tot een situatie waarbij de zou indruk ontstaan dat de beleidsvorming beïnvloed zou kunnen worden door de onderhandelingen in het kader van de MBO. De Minaraad dringt er daarom op aan dat er snel duidelijkheid komt over de doelstellingen die de Vlaamse regering zal vastleggen in VLAREMA.

2 Specifieke opmerkingen

- [15] **Een breed gedragen multi-actorovereenkomst biedt effectief opportuniteiten.** De Minaraad vindt het positief dat alle relevante actoren in de AEEA-keten betrokken worden in de onderhandelingen, inclusief de inzamelaars en verwerkers, de lokale besturen en de hergebruikscentra. Een gedragen multi-actoraanpak is de beste garantie om een performant systeem te bekomen. De Raad stelt echter ook vast dat de lijst van de bij de onderhandelingen betrokken partijen in de startnota MBO AEEA niet alle partijen bevat die vermeld zijn in de lijst in de startnota MBO APVZ. De Raad vindt hiervoor geen verklaring in het dossier.

Anderzijds stelt de Raad vast dat er sprake is van partijen die, mits akkoord van de producenten en invoerders zullen uitgenodigd worden om de MBO te ondertekenen, maar niet uitgenodigd worden tot de onderhandeling (startnota MBO AEEA). Daarnaast worden ook "waarnemers" (startnota MBO APVZ) vermeld die uitgenodigd worden om aan het overleg deel te nemen, maar de MBO niet zullen ondertekenen. De Raad vraagt dat minstens alle actoren van wie verwacht wordt dat zij de MBO of een bijlage (inzake de uitvoering van de rapportering) ondertekenen en zich daardoor concreet zouden verbinden voor hun leden in de MBO, betrokken worden bij de onderhandeling.

- [16] **Voorzie voldoende flexibiliteit voor de looptijd van de MBO.** De Minaraad wijst er op dat de sector van fotovoltaïsche zonnepanelen een sector is die zeer snelle evoluties ondergaat, zowel wat betreft de grootte en kenmerken van de sector, als wat betreft de aard van de gebruikte technologie voor productie en recyclage. Hiermee rekening houdend is een looptijd van acht jaar lang. Anderzijds erkent de Raad ook dat een onderhandeling over een nieuwe MBO steeds opnieuw een intensief proces vereist. Dit

laatste pleit dan weer voor de maximale termijn van acht jaar (DABM, art.6.2.3., 1° lid).

Om aan beide bezorgdheden tegemoet te komen, vraagt de Minaraad om, indien voor een looptijd van acht jaar gekozen wordt, voldoende flexibiliteit in te bouwen in de MBO AEEA (inclusief fotovoltaïsche cellen). Concreet stelt hij voor om aanvullend in de MBO in te schrijven dat de ondertekende partijen accepteren om in het vierde jaar van de looptijd de procedure tot gehele of gedeeltelijke wijziging van de MBO, conform het DABM, art. 6.2.3., 2° lid, in werking te stellen op aanvraag van één of meerdere partijen die dan wel een motivatie van een grondige verandering van de omstandigheden moeten kunnen voorleggen.

- [17] **Motiveer de verbreding van de scope van de MBO.** De *scope* van de huidige MBO AEEA wordt niet enkel uitgebreid met fotovoltaïsche zonnepanelen maar ook met zaklampen. Hiervoor werd een aparte MBO⁶ afgesloten waarvan de geldingstermijn nog loopt tot eind 2015. De integratie van de MBO zaklampen in de MBO AEEA zou volgens de startnota een administratieve vereenvoudiging kunnen inhouden. Dit laatste wordt evenwel niet aangetoond. Ook is niet duidelijk of de zaklampen uit de *scope* van Bebat zullen worden gehaald, noch wat andere mogelijke consequenties zijn.

In het algemeen vraagt de Minaraad verduidelijking omtrent de uitbreiding van de *scope* van de MBO AEEA met zaklampen.

- [18] **De startnota geeft aan dat de financiële aspecten niet veranderen tegenover de vorige MBO.** Ze stelt echter ook dat Recupel niet noodzakelijk de gehele controle heeft over de inzameling van AEEA (zie ook [9]). De Minaraad heeft geen bezwaar tegen de verbreding van inzameling door meer organisaties, zolang dit op een milieuverantwoorde wijze gebeurt, het niet leidt tot *'cherry-picking'*, de financiële onderbouwing van het hele inzamel- en verwerkingssysteem niet in het gedrang komt, het voldoet aan de rapportageplicht en het geen onduidelijkheid schept voor de consument. Met betrekking tot dat laatste stelde de Minaraad in zijn advies over de 2de MBO AEEA: *"Een veelvoud aan inzamelkanalen kan verwarrend en drempelverhogend werken en dient dus heel voorzichtig overwogen te worden. Voor het creëren van voldoende uniformiteit tussen de verschillende inzamelpunten en –kanalen moeten deze aan dezelfde normen en wetten voldoen."* Omtrent die overweging vraagt de Raad dat inzamelacties van klei-

⁶ Milieubeleidsvereenkomst betreffende de aanvaardingsplicht voor afgedankte zaklampen, 11 juni 2010, Publicatie in het B.S. van 21 december 2010, looptijd vijf jaar, in werkingtreding op de 10de dag na publicatie.

ne AEEA waarvoor geen specifieke vergunning nodig zal zijn⁷, toch minstens het akkoord zouden moeten krijgen van de OVAM.

[19] **Voorzichtigheid bij de aanmerking van professionele en huishoudelijke AEEA.** Volgens de startnota is het doel van de MBO om het huidige performante inzamel- en verwerkingsstelsel van AEEA verder te zetten. De startnota geeft ook aan dat, volgens het nieuwe artikel 3.2.1.1, §3 van het ontwerp VLAREMA, huishoudelijke afvalstoffen moeten worden ingezameld in samenwerking met de gemeenten. De netto kosten voor deze inzameling en scheiding van de afvalstoffen moeten vergoed worden door de producenten. Dit houdt in dat fotovoltaïsche zonnepanelen die afgedankt worden door particuliere ontdoeners moeten aanvaard worden door de gemeentelijke containerparken.

De Raad is voorstander om de inzameling van afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen via de installateur te laten verlopen.

Hij meent dat een opvangnet via containerparken wenselijk is, en dat hiervoor in alle gevallen een passende vergoeding voor de uitbater van het containerpark moet worden uitgewerkt. De Raad wijst er op dat de inzameling op containerparken complicaties kan hebben in een systeem waarbij deels de *all-in* bijdrage (huishoudelijke AEEA) geldt en deels bij afdanking (professionele AEEA) wordt betaald.

[20] **Hou ook rekening met andere aandachtspunten en principes.** De Minaraad herinnert ook aan zijn vraag om volgende aandachtspunten en principes in de financiële regeling na te streven (advies over de startnota MBO APVZ, zie voetnoot 5):

- Handhaafbaarheid zodat ontwijkgedrag bemoeilijkt wordt;
- Inpasbaarheid met bestaande instrumenten;
- Het "de vervuiler betaalt"-principe;
- Afspraken over kosten en over vergoedingen voor de actoren.

[21] **Financiële transparantie door rapportage.** De startnota geeft ook aan dat het algemeen financieel beleid gericht moet zijn op de afbouw van de financiële reserves. De bestaande reserves moeten volgens een defensieve beleggingspolitiek worden aangehouden. Voor wat de afbouw van de financiële reserves betreft, steunt de Minaraad de optie om hiermee onder andere te investeren in het stimuleren van hergebruik (zie ook [22]), sluiten van kringlopen, duurzaam *design*,

⁷ Schauvliege Joke, Vlaams Minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, Toespraak op grootschalige gsm-inzamelcampagne in scholen – Belgacom & GoodPlanet Belgium Recyclage gsm, 19 september 2013, <http://www.jokeschauvliege.be/content/toespraak-op-grootschalige-gsm-inzamelcampagne-scholen-belgacom-goodplanet-belgium-recyclage>

De Raad herneemt in dit verband ook zijn vraag voor financiële transparantie over de hoogte van de tarieven en op het vlak van de opbouw en de bestemming van de reserves⁸. Rapportage over tarieven en reserves moet deze transparantie waarborgen.

[22] **Aansporen tot hergebruik.** De milieudoelstellingen van de MBO AEEA zullen gevat worden door de wijziging van het VLAREMA. Deze zullen – zoals de Richtlijn – doelstellingen omvatten voor nuttige toepassing en voor hergebruik en recycling.

Daarnaast zijn er ook nog “andere” doelstellingen van de MBO (zie [9]). In overeenstemming met de afvalhiërarchie moet aan de preventie van afvalstoffen de absolute prioriteit gegeven worden. Preventie houdt ook in dat men de levensduur van het EEA maximaliseert door herstel en hergebruik, en ook dat de materialen waaruit EEA bestaat maximaal hergebruikt kunnen worden in dezelfde of andere toepassingen (het sluiten van materiaalkringlopen). De Minaraad vraagt om voor de nieuwe AEEA-stroom van afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen een studie te laten uitvoeren met het oog op verbetering van hergebruik en levensduurverlenging.

De “andere” voorschriften worden meestal als inspanningsverbintenissen geformuleerd. De Raad gaat er vanuit dat de manier waarop de controle op de naleving van de voorschriften zal worden uitgevoerd in de MBO zal worden bepaald (conform DABM art. 6.3.1). Hij vraagt daarbij oog te hebben voor de evalueerbaarheid van inzet en resultaat van die inspanningen. De Minaraad stelt voor om de informatie daarover op te nemen in de rapporteringsverplichting. Inzake sancties bij het niet halen van de doelstellingen valt de startnota volledig terug op het DABM (zie [10]). De Raad accepteert deze aanpak.

⁸ Gezamenlijk advies op hoofdlijnen van Minaraad en SERV van 7 november 2007 over het ontwerp van Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen (2007|36).

Referentielijst

Richtlijn 2012/19/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA), Publicatieblad van de Europese Unie van 24.7.2012, L 197/38-71

Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaal-kringlopen en afvalstoffen

Milieubeleidsovereenkomst betreffende de aanvaardingsplicht voor afgedankte zaklampen, 11 juni 2010, Publicatie in het B.S. van 21 december 2010, looptijd vijf jaar, in werkingtreding op de 10de dag na publicatie.

WEEE Forum, Annual report, <http://www.weee-forum.org>, p.7-9/20.

Gezamenlijk advies op hoofdlijnen van Minaraad en SERV van 7 november 2007 over het ontwerp van Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen (2007|36).

Minaraad, Briefadvies over startnota MBO afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen, 27 september 2012 (2012|66).

Schauvliege Joke, Vlaams Minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, Toespraak op grootschalige gsm-inzamelcampagne in scholen – Belgacom & GoodPlanet Belgium Recyclage gsm, 19 september 2013, <http://www.jokeschauvliege.be/content/toespraak-op-grootschalige-gsm-inzamelcampagne-scholen-belgacom-goodplanet-belgium-recyclage>